

T-graf (vnitřní dialog a příprava k diskusi)

T-graf je užitečná a jednoduchá grafická pomůcka všude tam, kde existují binární (protichůdné) pohledy, názory, postoje, kdy má určitá věc svá pro i proti, plusy i mínusy. Technicky vzato postačí, když si rozdělíme papír na dvě části a do záhlaví napíšeme základní otázku a dva sloupce vnímáme jako ANO (PRO) / NE (PROTI).

Proč používat T-graf i v případech, kdy máme jasný názor?

Stává se, že na nějakou věc už máme utvořený názor a nevnímáme potřebu si něco ujasňovat. Právě v tomto případě možná teprve pochopíme hlubší smysl T-grafu. Hledání protichůdných argumentů je přínosné hned ze dvou důvodů: 1) budeme na argumenty protistrany lépe připraveni; 2) lépe si uvědomíme vážnost některých argumentů protistrany. Při diskusi se pak lépe soustředíme na samotnou argumentaci, nikoli na osobu proti nám. Proč to děláme? Je žádoucí v diskusích eliminovat nebo alespoň podstatně zmírnit nepřátelský osobní tón a debatu vést kultivovaně. Vyzkoušíme-li si být sami předem „v kůži protivníka“, zbavujeme se agrese, trénujeme empatii. Obě strany se pak scházejí k diskusi ne proto, aby se vzájemně napadaly („mlely“ si stále jen to své), ale aby společně zvažovaly něco, přemýšlely o..., byly „nad věcí“ a ponechaly osobní útoky stranou. Někdy se stává i to, že byť jsme byli na počátku sebevíce přesvědčeni o svém „správném“ či „spravedlivém“ postoji, v takto vedené diskusi se díky nestrannému hledání a sepisování argumentů promyslíme k jeho opaku, aniž bychom při tom ztráceli prestiž, respekt nebo úctu před soupeřem nebo sami před sebou.

T-graf pomáhá:

- rozpoznat a formulovat klady i zápory téže věci;
- vcítit se do jiného hlediska/opačné pozice/ argumentů protivníka;
- připravit se na diskusi;
- shromažďovat názory odborníků, zájmových skupin i extremistů;
- diskutovat věcně na základě argumentů;
- respektovat opačný názor;
- promýšlet věc písemně – tedy hlouběji;
- shrnout diskusi;
- připravit si podklady pro argumentační esej.

T-graf je možné zařadit do výuky ve všech částech hodiny a v mnoha variacích:

Evokace – nejprve do T-grafu shromažďuje nápady každý sám za sebe, v dalším kroku je možné setkat se nad argumenty ve dvojicích a připisovat si argumenty spolužáků do obou sloupců, pokračovat v téže činnosti ve čtveřicích – čtveřice pak mohou na základě všech argumentů diskutovat 2x pět minut a vyzkoušet si diskusi z obou protichůdných stanovisek. T-graf můžeme také rovnou zadat jako práci ve dvojici.

Uvědomění si významu – pokud chceme studentům k některému tématu poskytnout co nejvíce informací a obohatit je o názory odborníků nebo je seznámit také s názory zájmových skupin (extremistů atp.), ponoukneme je, aby ke svým vlastním nápadům připisovali další argumenty v průběhu četby (případně po četbě) článků, při sledování videa či jiného výukového materiálu. Studenti mohou studovat všichni stejné materiály, nebo můžeme úmyslně každé skupině zadat jiný, respektive protichůdný zdroj. Diskuse v reflexi pak bývají košatější.

Reflexe

T-graf může v závěrečné fázi posloužit velmi dobře jako písemná opora při diskusi nebo jako závěrečný soupis všech argumentů. T-graf ale může být také oporou při psaní argumentační eseje.

Studentům lze nabídnout T-graf také jako vhodnou osobní pomůcku v případech, kdy se rozhodují, zda něco udělat, či neudělat (např. změnit školu, bydliště, zaměstnání...vzít na sebe nějaký závazek, připravit projekt, angažovat se v...).

Otázka, k níž mají studenti hledat argumenty...	
Ano (Pro)	Ne (Proti)

Metodu zpracovala: Nina Rutová

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Text vznikl v rámci projektu Respekt neboli, který byl spolufinancován z Evropského sociálního fondu a státního rozpočtu České republiky.

